

De deur in het
bos

De deur in het bos

Pieter-Merel
Brouwer

© 2026, Pieter-Merel Brouwer

Coverillustratie: Gidion van de Swaluw

ISBN: 9789465313177

Uitgave: Brave New Books

~~Proloog~~ Prologen

*Maar wat kan het leven waard
zijn, als de eerste repetitie voor
het leven al het leven zelf is?
Het leven lijkt daarom altijd op
een schets.*

*Milan Kundera – De
ondraaglijke lichtheid van het
bestaan (vert.)*

Ik ben Ôn, het laatste Oude Kind. Ik ben hier gekomen toen de wereld voorbij was en opnieuw begon. Ik ben aangesteld als de geschiedschrijver van de Oude Wereld met de taak de Oude Wereld aanschouwbaar en invoelbaar te maken. Maar voor ik begin aan dit werk wil ik dat u, lezer, eerst het verhaal van het mensenkind met de naam Dama kent. Voor mij ligt het dagboek van Dama. Ze begon het – niet geheel toevallig – in de herfst van 1518, haar vijftienvigste levensjaar. Ik zal u leiden door haar verhaal.

Dama's dagboek begint aldus:

Een herfstavond (ben de tel weer eens kwijt) - 1518

Ik heb besloten een dagboek te beginnen. Ik weet niet precies waarom. Het is niks voor mij om 'gevoelens' op te schrijven, niks voor mij om een logboek bij te houden, niks voor mij om iets te maken dat anderen kunnen gaan lezen. Misschien doe ik het om mijn gedachten te ordenen. Vandaag had ik opeens een sterk gevoel alsof er iets niet klopte met mij of met de wereld. Een verward gevoel. Een verwarring waar ik orde in moet scheppen. Ik ga steeds de voorbije dag of dagen beschrijven alsof ik ze weer beleef (ook vandaag). Dan sta ik het dichtst bij mijn ervaringen en komt de rust hopelijk het snelst. Ik zal wel zien of het werkt. Misschien is het ook gewoon afleiding, een vlucht, dit geschrijf, of een poging toch iets te doen met wat anderen mijn 'literaire kwaliteiten' noemen. Leesbaar en mooi schrijven zonder dat er lezers zijn,

slaat dat überhaupt ergens op? Ach, het gaat niet om de reden, maar omdat ik het wil. Dus ik begin. Met vandaag.

~~Het warme, omarmende zwart verdwijnt. Ik weet dat ik in bed~~

Nee, eerst ga ik vertellen wie ik ben. Hoe het begon. Wie ik was tot nu toe. Anders is het niet compleet. (Ik moet kalm worden, dit dagboek wordt te chaotisch zo. Adem even diep in Dama, en begin gewoon, schrijf gewoon!)

Ik denk dat mijn eerste herinnering tevens een gevoel was. Mijn ouders waren weg en ik was bang. De duisternis viel in en de nacht loerde op mij. De wezens zouden tevoorschijn komen, uit de kasten, vanonder de bank, uit de donkere hoeken, vanachter de gordijnen, door het zwart spiegelende raam. En ik kon niet bij de schakelaar van de lamp. Toen mijn ouders thuiskwamen ('maar schatje, we zeiden toch dat we zo terug zouden zijn?') was ik al lang aan het huilen en krijsen, en waren de wezens al aan mijn tenen begonnen, voordat ze de aftocht moesten blazen toen het licht uit de taaiglaslampen de kamer verlichtte. Ik woonde in Overvloed, maar dat wist ik toen nog niet. Ik wist dat mijn vader Don heette en mijn moeder Anhe, maar nog niet dat onze achternaam Zaliger was. Ik wist ook niet dat mijn vader schrijver was en mijn moeder beeldend kunstenaar, maar het meeste geld

verdiende met het organiseren van kunstbeurzen. En toen mijn broertje werd geboren, wist ik dat hij Pom heette en dat hij hilde wanneer je tegen hem schreeuwde, al vond ik het veel leuker om hem te knuffelen en in te stoppen onder zijn dekentje.

Mijn naam is Dama – mijn ouders noemden me zo, omdat het zo lekker vrouwelijk klonk – dat was in elk geval wat mijn feministische moeder me ooit had gezegd: ‘En laat je je niet wijsmaken dat er iets mis is met vrouwen.’ Maar tot mijn grote ergernis noemde ze me vaak ‘dametje’ tot ik er op mijn achtste met veel poeha wat van zei en ze ermee stopte.

Ik begon als vrolijk kind met een grote fantasie. Met poppen spelen, verhalen verzinnen. De hele wereld was nog één groot avontuur, en later ook de wereld in de boeken. Ik kon kiezen naar welke wereld ik ging, kon kiezen wat echt was en wat nep. Maar daar kwam een eind aan. Monsters en geesten bestonden niet meer, De Grote Deelachtige evenmin. Op school moest ik leren – en het leren bestond vooral uit het leren hoe ik de wereld moest zien, welke wereld echt was en welke nep. Bovendien was het niet de bedoeling dat ik koos voor een van die andere werelden. Er was niet alleen één ware wereld, het was precies die wereld die werd opgelegd door ouders, leraren, leeftijdsgenoten. In die wereld bestond alles uit deeltjes en natuurkundige krachten, getallen en berekeningen, taaiglasindustrie en geld; dieren en planten bestonden uit evolutie en DNA, weefsels en organen; de geschiedenis uit jaartallen en plaatsen;

cultuur uit schrijvers en stromingen. En de mens was een dier, maar toch ook weer niet. Een mens had gedrag en gevoel, maar die konden in bedwang worden gehouden. Zelfs het bestaan van de Vogels, Kwijn, de Waanzin en het Gezonken Land – zaken die geen wetenschapper had kunnen verklaren – werd gerationaliseerd en bedwongen door het te accepteren met de toevoeging van een hoofdletter, alsof daarmee de zaak af was. Ja, de Hermetica (waaronder Cryptometrie) en het Aspritisme werden nog steeds onderwezen aan de universiteit, maar waren samengevoegd met die andere ongrijpbare tak (maar desondanks zonder hoofdletter geschreven): filosofie. Buiten de universiteit namen weinig mensen het meer serieus, net als de religies die nog over waren: de Kerk van Deelachtigheid, de Rivierkerk en de Hartkerk. De echte wereld was die van de economie, de handel, het dagelijkse materiële genot en macht (alles vooral door en voor mannen, daar had mijn moeder gelijk in). Die ene wereld bestond ook uit het netjes nadoen van de anderen om maar niet gepest, uitgelachen of genegeerd te worden.

Het vrolijke kind werd in deze wereld een onzekere tiener, een meisje. De wereld bleek een grote desillusie. En waar andere tieners zich druk maakten om hun uiterlijk, om hun seksuele schaamte, om de angst erbuiten te vallen, en hun best deden zo goed mogelijk binnen de lijntjes te blijven en tegelijkertijd op te vallen, daar maakte ik me druk om mijn verloren werelden. Aanvankelijke pesterijen, vooral over het

feit dat ik me gedroeg en eruit zag als een jongen (ondanks de door mijn ouders opgelegde jurkjes en het lange haar), vielen van me af als water van was en ik werd al snel met rust gelaten. Ik zonderde me af op mijn kamertje en probeerde werelden terug te halen uit boeken, probeerde werelden te scheppen zoals mijn ouders deden, maar ik wist dat het schijn was, dat ik beter moest weten, en toen ik zeventien was, deed ik niks meer.

Ik wil niet zeggen dat ik een slechte jeugd had, maar mijn jeugd gleed langs me heen zoals de pesterijen hadden gedaan, er gebeurde in mijn kinderjaren weinig bijzonders. Met mijn broertje kon ik goed opschieten, op school haalde ik redelijke cijfers, ik had zowaar een vriendinnetje (al ging dat niet veel dieper dan onze gezamenlijke liefde voor boeken, wilde dieren en boeken over wilde dieren die we aan elkaar uitleenden). Maar in mijn geheime binnenste voelde ik altijd een gemis, een verdriet, een boosheid, en dit gevoel kwam in al zijn kracht naar boven vlak voordat ik ging studeren. Ik zeg 'in kracht naar boven', maar het was eigenlijk eerder een implosie. Het masker dat ik had gedragen barstte open en viel van me af en de geveinsde gevoelens vielen weg. Het verdriet, de boosheid, het gemis – ze verdwenen in een zwart gat diep in mij. De dokters en psychologen noemden het een depressie, en bleven, net als mijn ouders, zoeken naar de oorzaak, zonder resultaat. Therapieën ('geen pillen, alsjeblieft geen pillen' – die gunst verleenden ze me in elk geval nog) hielpen me binnen twee jaar

weer op de been, ik had ermee leren omgaan, zoals dat heet. Het ging zelfs zo goed, dat ik begon aan een studie en deze binnen de officieel daarvoor staande tijd afrondde. Ik schreef een scriptie en was daarna afgestudeerd in de vergelijkende letterkunde (binnen de Faculteit Kunsten van de Universiteit van Overvloed). Tijdens mijn studie lukte het me via contacten literaire recensies geplaatst te krijgen in bekende dagbladen en magazines en men ging ervan uit dat ik hier na mijn studie mijn geld mee zou verdienen (en, of vooral ook, met de bijbehorende klusjes, zoals je gezicht laten zien op taaglasschermen, een boek schrijven over – tja, over wat. Dat soort dingen). Maar een hardnekkig oplichterssyndroom bedierf alles. Ik was bang voor een nederlaag, staarde opeens weer in de afgrond en viel er weer in. Eigenlijk had ik er al die tijd in gezeten, had een evenbeeld van mij de wereld ingestuurd, inderdaad een oplichter dus, en had niet meer de kracht dat nog langer vol te houden.

Mijn broer was biologie gaan studeren en ook ik had mijn liefde voor de natuur nog. Het beetje gevoel dat ik nog kon vinden, vond ik daar. Want een ekster blijft een ekster, een boom blijft een boom, elke dag weer. Natuur is tijdloos, natuur ontkent de arrogantie van de mens door niks te doen, door alles te accepteren zoals het is: te leven, te sterven, uit te sterven, maar zonder commentaar. Mensen hebben overal commentaar op, zonder commentaar kunnen wij niet leven. Vergeefs zoeken we naar een antwoord op de dood om het te

bezweren en denken daarmee boven de natuur te staan. We proberen te leven, maar in feite zijn we al dood vanaf de dag dat we weten dat we ooit zullen sterven. Maar de natuur zwijgt ons eenvoudig weg. Het voordeel van een depressie is dat er dat nog is: het zwarte gat en het weten dat niks ertoe doet. En daarmee bevond ik me in de natuur.

Hoe vrolijk mijn broer Pom ook was, één ding bleef hem dwars zitten: de natuur is geen natuur meer. Op elk blad, elke veer en elke haar, op elke heuvel en in elk meer kleeft de pestvlek van de mens. Overal heeft hij op gescheten en zijn handtekening onder gezet. Het ecologisch evenwicht was verstoord, zei hij. Maar ik zag planten dwars door de stenen platen van de mensheid heendringen, hoe exotisch of vervormd ze dan ook waren. Ik zag dieren rondstruinen, eten, voortplanten, al waren deze bezigheden steeds meer verdreven naar de nacht. Ik zag plaag en pest, blauwalg en ziektes, maar ook dat is toch natuur. Ik zag de Vogels, de Waanzin, de Kwijn en andere aanwezigheden die niet van deze wereld konden zijn, maar er desondanks waren. Ik zag een mens die probeerde zijn eigen wereld te scheppen en te behouden en zag die daarin falen – en ja, ook dat is natuur, maar ik gaf er de voorkeur aan mij over te geven, ons verlies in te zien. Mensen als Pom probeerden de plaag van de mens te stoppen door onderzoek, door te zeggen dat het anders kon, en natuurlijk kon het anders – maar de *mens* kon niet anders.

Op de dag waarop dit dagboek begint, begonnen er voor Dama dingen te gebeuren die niks te maken hadden met de wereld zoals die volgens de mensen moest zijn. Ze zouden Dama leiden naar de plek waar ze nu is. De plek waar alle mensen nu zijn. De plek achter de deur in het bos.

Deel 1: Dama

*Het is waar, ouder worden
maakt blind. Na de jeugd,
nadat alle lege plekken zijn
ingekleurd, alle vragen zijn
beantwoord of kinderachtig
bevonden, verdwijnt geruisloos
het mysterie en daarmee de
mogelijkheid.*

*Mariken Heitman –
Wormmaan*

*All his life he had realised that
his senses brought to him
merely a more or less
interesting set of sham
appearances.*

*Algernon Blackwood – The
Insanity of Jones*

Hoofdstuk 1: De deur in het bos

Familie Born

Inclusief Stolp en Zaliger

- 1 Fret Born (*1422, †1438)
∞ Elesa (*1430, †1511)
- 1.1 Klas Born (*1454)
∞ Enna Breedveld (*1479)
- 1.1.1 Ruut Born (*1483, †1510)
- 1.1.2 Marhanne Born (*1487)
- 1.1.3 Jonis Born (*1489)
- 1.2 Thoman Born (*1456)
∞ Sassia Depond (*1459)
- 1.2.1 Latoine Born (*1486, †1510)
- 1.2.2 Scapal Born (*1488)
- 1.2.3 Latoinet Born (*1490)
- 1.3 Mirela Stolp-Born (*1457; vermist 1511)
∞ Ransois Stolp (*1461)
- 1.3.1 Kreek Stolp (*1481)
- 1.3.2 Hurjen Stolp (*1481)
- 1.4 Antemarre Born (*1459)
- 1.5 Doniël Born (*1462)
- 1.6 Anhe Zaliger (*1464)
∞ Don Zaliger (*1464)
- 1.6.1 Dama Zaliger (*1494)
- 1.6.2 Pom Zaliger (*1499)
- 1.7 Ens Born (*1466)

Dama's dagboek

Herfst, 1518

Het warme, omarmende zwart verdwijnt. Ik weet dat ik in bed lig, voel weer de kamer om me heen. Dan open ik mijn ogen, maar de gefluisterde woorden klinken nog na. Er is een deur in het bos. Ik kijk naast me. 10:34. Heel soms sta ik vol energie op, was mijn kleren, trek frisse kleren aan, doe gel in mijn korte haar, ruim op, doe de afwas. Maar vandaag schijnt de witte zon gevoelloos mijn kamer binnen. Mijn warme kleren over de stoel ruiken muf en veilig. Ik doe ze aan. Weer een joggingbroek, weer een hoodie – niet een van de nette kleren die ik aandoe als ik mensen opzoek en waar mijn kast vol mee hangt: een garderobe van externe verwachtingen. Staande prop ik een boterham zonder boter maar met notenpasta naar binnen, drink een slok water uit de kraan. Ik doe mijn winterjas aan.

Ik moet naar het bos.

Het bos is fris. Het regent niet. De kou doet me goed. Geen honden, dat is ook goed. Een enkele hardloper sjokt voorbij. Ik weet nog precies waar de kuil is, al ben ik er sinds mijn vijftiende niet meer geweest. Ik weet ook dat daar geen deur was en er ook niet zal zijn. Toch ga ik van het pad af. Het wildpaadje is er niet meer, maar ik ken de bocht nog waar ik het pad af moest. Vanaf daar is het verder lopen dan ik me herinnerde.

‘Ik moet me hebben vergist,’ denk ik nog. ‘Ik kom zo weer een pad tegen. Er zijn hier meer paden dan bomen.’ Maar dan ben ik er. Net als vroeger ligt er dumpafval in de kuil, ondanks de redelijk grote afstand tot het dichtstbijzijnde pad. Ik kijk omhoog, maar zie geen eekhoorn, geen vogeltjes. In de kuil heb ik ooit familie Zwijn aangetroffen. Ik rende toen de kuil in, niet kijkend wat er was, en verstijfde samen met de zeug en de biggen. Even bleven we allemaal als een tableau vivant staan. De zeug maakte een plotse beweging, stond weer stil, en rende toen met de jongen achter haar staart verder het bos in. Volgens mijn vader had ik geluk gehad en had de zeug mij evengoed aan kunnen vallen. Ik geloofde het toen niet. Nu weet ik het niet.

In de steilste kant van de kuil is een metalen deur aangebracht. De deur lijkt onlangs blootgelegd. Is de deur altijd verborgen voor mij geweest onder de bosgrond of achter het afval?

Ik loop naar de deur en raak hem aan. Is het de toegang tot een oude bunker, een ijskelder, een opslagplaats? Even denk ik dat ik me heb vergist en dat het alleen een plaat ijzer is, maar dan zie ik de scharnieren aan de linkerkant. Er is geen ketting of hangslot – er is zelfs geen sleutelgat of deurknop. Ik probeer de deur aan de rechterkant te openen, maar er is geen beweging in te krijgen. Dan leg ik mijn oor tegen het koude oppervlak. Heel in de verte hoor ik geruis. Water dat door buizen stroomt? Taaiglasenergie?

Ik blijf een halfuur tegen de deur aan zitten en kijk het bos in. Gefladder en snelle bewegingen in de takken: vinkjes, koolmezen. Even later een krassende kraai: haar zwarte silhouet zeilt langs de blauwe lucht en trekt een sluier van grijze lucht achter zich aan. Het wordt donkerder. De takken beginnen te schommelen, dan het tikken van druppels in de hoogte, steeds verder naar beneden, tot de druppels speels mijn hoofd aantikken. Een kou siddert door me heen. Verstijfd sta ik op, rek me uit en verlaat de kuil. Thuis trek ik mijn jas uit, droog mijn haren af, trek mijn pyjama en sloffen aan, en ga op de bank onder een dekentje zitten. Ik wacht terwijl het donkerder wordt en de kamer zijn kleuren verliest.

Ik droom. Voor de deur in het bos staat een magere – of eerder ‘uitgerekte’ man in vreemde, vaalblauwe kleren. Hij draagt geen jas. Zijn lange grauwe haar hangt voor zijn gezicht naar beneden en maakt het daardoor onzichtbaar. Hij strekt op een wat spastische manier zijn handen uit naar de deur alsof hij die met een sesam-open-u wil ontgrendelen. Maar er gebeurt niks. Dan draait hij zich bliksemsnel om, kijkt mij aan en noemt mijn naam. Ik schrik wakker. Het is nog nacht. Ik probeer weer te slapen, maar het lukt niet meer. Ik ga op de bank zitten en zet het taaiglasscherf aan. Orerende, lachende en treurende mensen begeleiden me door de rest van de nacht tot de zon opkomt. Ik kan nog net het scherm uitschakelen voor ik op de bank in slaap val.

Ik probeer de feestdagen te vermijden, maar ontkom er niet aan. De natte sneeuwvlokken spetten als dode, zachte insecten tegen de voorruit en worden in één zwaai verwijderd door de schuiver, waarna opnieuw een zinloze aanval begint. Mijn ouders wonen aan de andere kant van Overvloet, maar de gedachte aan een wandeling door de kou en de nattigheid tegenover de gedachte aan de warme huiselijkheid van mijn kleine taaiglaswagen, heeft mijn keuze makkelijk gemaakt. Ik kies altijd voor het makkelijke, altijd het veilige, en zo blijf ik voor altijd stilstaan, denk ik.

Dat is niet helemaal waar. Anderhalf jaar geleden ben ik afgestudeerd. Maar sinds kort zit ik in de Wet voor Zieken en Beperkten. 'Laat me toch met rust', denk ik soms, 'laat me mijn eigen graf graven'.

Pom, mijn broer, is er al. Hij kwam helemaal vanuit Zedetaster met de fiets ('sneeuw is maar water'). Hij is mijn onbezorgde blijde broertje zoals altijd. Hij vrolijkt me wat op, laat me in elk geval mijn gepieker even vergeten. Een enthousiaste knuffel van mijn vader, een wat koel maar niet onvriendelijk 'dag Dama' van mijn moeder.

Het huis van mijn moeder vormt de veilige haven waar de jongste vier van mijn moeders generatie Borns aanspoelen tijdens de feestdagen. De eerste gast is haar jongste zusje Ens. Dit jaar zonder vriendin: haar relatie met Samanda is gestrand. Daarna komt hun

jongste broer Doniël. Ook hij heeft geen kinderen en geen relatie, maar dat heeft wellicht te maken met zijn Religist-zijn (hij is docent aan de School voor Religia in Kantelen). Dan is ook Antemarre er, mijn moeders middelste zus. Opvallend genoeg heeft ook zij geen kinderen en geen partner, volgens haar omdat haar beroep dat niet toelaat. Wat ik onzin vind; ik ken geen enkele andere uitgever die zijn of haar werkzaamheden als smoes gebruikt om geen relaties aan te gaan en kinderloos te blijven. Waarom geeft ze niet toe dat ze gewoon geen kinderen wil? Waarom is dat erg?

Ik heb trouwens wel neven en nichten. Niet van mijn vaders kant – hij heeft geen broers en zussen – maar allemaal de kinderen van de oudste drie Borns: mijn sinds lang vermiste tante Mirela, mijn oom Thoman en mijn oom Klas. Al sinds mijn geboorte hebben de jongste vier kinderen van mijn (overleden) grootouders nauwelijks meer contact met de oudere drie. Ik vermoed dat het te maken heeft met verschil in opvattingen en leefstijl. Mijn moeder en mijn jongste drie ooms en tantes bevinden zich in het milieu van kunstenaars en (zogenaamde) denkers, de andere drie zijn echte zakenlieden die weinig ophebben met ‘nutteloos gedoe’. Hoe die scheidslijn ooit is ontstaan weet ik eigenlijk niet. Ik heb mijn neven en nichten hierdoor in elk geval zelden gezien. Maar ik mis ze niet – de nu aanwezige kleine groep familieleden is groot genoeg voor mij, overzichtelijk.

Maar ze gaan toch weer vragen stellen, denk ik. 'Hoe gaat het met je'? Of erger: 'hoe gaat het met je werk? Komt er nog een keer een boek aan?' Grote Deelachtige, ik schrijf niet eens boeken! Maar papa schrijft, tante Ens schrijft (en tante Antemarre geeft uit), dus ik zou het ook moeten doen: 'je hebt toch een schrijfopleiding gedaan?' En Pom, Pom vertelt altijd enthousiast over zijn studie, stoere verhalen over hoe hij allerlei zeldzame vissen in de rivier vangt, merkt, uitzet, volgt.

Maar ik ben blij dat Pom er is. Hij stelt mij nooit zulke vragen. Hij maakt ook geen opmerkingen zoals eigenlijk alle anderen dat doen: wanneer ze naar me verwijzen als vrouw of meisje en mijn ongemak opmerken ('Maar je *bent* toch een vrouw?') of wanneer iemand diens vooroordelen over vrouwen op mij projecteert ('Kan een van de dames helpen met het bed opmaken – jij, Dama?' – 'Je kreeg de wagen niet ingeparkeerd? Typisch een vrouw'). Ze zien niet dat ik sterker ben dan Pom en veel andere mannen en hen vaak ongevraagd help met het tillen van zware dingen of het openen van een vastzittende dop. Ze zeggen nooit: kan een van de dames helpen met het herstarten van het zonnepaneel van de taaiglaswagen – jij Dama? Terwijl ze moeten weten dat ik daar goed in ben. Ooit heeft Pom me gevraagd of ik me niet meer een man voel, maar dat is het niet – ik pas simpelweg niet in die tegenstelling: man, vrouw. En ik haat mijn borsten, haat die vreemde ingang tussen mijn benen. Wat zouden al die mensen zeggen als ze wisten dat ik

nooit ongesteld ben? Maar zoiets zeg je niet, alleen tegen de dokter ('Wil je later kinderen? Nee? Dan is het niks om je zorgen over te maken. Zie het als een voordeel.' Meer uitleg kreeg ik niet: 'niks om je zorgen over te maken.') Maar een mannenlichaam hoef ik ook niet. Bovendien, *alle* lichamen werken uiteindelijk als een stigma.

Er wordt gegeten en gekletst, er worden cadeaus uitgeruild en er wordt gedronken. Zoals elk jaar drinken mijn vader en tante Ens net wat te veel en zitten ze net wat te gezellig op de bank naast elkaar. Mama vindt het prima dat papa met haar flirt, want ze is toch lesbisch. Naïef mens, denk ik.

Het valt dit jaar mee: uiteindelijk stelt niemand mij vervelende vragen, maakt niemand vervelende opmerkingen. En al snel praat iedereen met elkaar en zit ik zwijgend in een van de fauteuils weggekropen, gehuld in mijn nette broek en blouse, met een flesje ziltbier in mijn hand. Mijn moeder heeft het opgegeven mij te zeggen dat ik een glas moet gebruiken. Het bier maakt mijn oogleden zwaar, en dan vallen ze dicht.

De langgerekte man met het lange sluikhaar is er weer. Hij staat weer voor de deur in de kuil. Hij gebaart naar me. Moet ik meekomen? Hij wijst naar de deur. Dan opent de deur zich. Een warm gouden licht straalt naar buiten. In het gouden schijnsel zie ik vaag heuvels en bomen in de verte, meren en vlaktes. Een landschap vol leven van planten en dieren, en

zonder mensen. Dan zie ik de man opgeschrikt ergens achter me kijken. Even schijnen zijn ogen door het sluikhaar heen. Een rilling gaat door me heen. 'Dama,' zegt een zachte, maar dringende stem achter me. Als ik omkijk, zie ik een gestalte. Dat wil zeggen, ik zie dat daar degene is die heeft gesproken, maar de gestalte van deze persoon is nog 'ongedefinieerd', alsof diegene er nog niet helemaal *is*. Anders kan ik het niet omschrijven. Net wanneer de vorm in iets wezenlijkers verandert en ik op het punt sta iets te herkennen, tikt iemand me aan. Ik schrik wakker.

Pom staat voor me. 'Hé, slaapkop, zijn we zo saai?' vraagt hij met een grote lach.

Ik ga verzitten en rek me uit. 'Sorry. Ik was... Ik denk dat ik maar naar huis ga.' Een walgelijke nasmaak hangt in mijn mond. Mijn hoofd bonst.

In mijn kleine woonkamer zie ik de muren, de meubels, de spullen, de planten. Door het raam een taaiglaswagen, lampen, het groen, de buurhuizen. Het zijn niets dan gekleurde vlakken, ingekleurd op basis van hun cijfertjes. Meer dan materie is het niet. En in deze materie ben ik neergeworpen.

De schemering (ochtend, avond) maakt alles nu onscherp en laat alles in elkaar overlopen. Ik vermoed de grenzen tussen muur, meubel, ding. Alles zwijgt en zwelgt in levenloosheid.

Wat moet ik hiermee, denk ik. Mijn maag krimpt ineen, maar ik huil niet. Ik heb het koud, maar ben niet bang. Ik wacht, maar er gebeurt niks. Ik ben

depressief, maar ik heb nog steeds een vrije wil. Kijk, ik sta nu op, ik loop heen en weer. Ik steek mijn tong uit. Ik roep bwèh!

‘Bwèh.’

Oké, dat klonk vreemd. Is dat mijn stem? Ik hoor mijn stem anders dan anderen, want ik hoor mijn stem ook via de trillingen in mijn schedel, anderen alleen via de trillingen in de lucht.

Een vlaag van misselijkheid overvalt me. Ik ren naar de wc, maar er komt niks.

Ik kan zelfs niet meer kotsen. Ik voel me kut, maar waarom huil ik niet?

Ik grom met mijn tanden op elkaar geklemd. Ik maak vuisten en sla die tegen mijn hoofd. Hard. Vaak. En opeens, eindelijk, komen er tranen. Een waterval.

Ik huil, maar het voelt niet als huilen. Waarom doe ik dit. Daarom doe ik dit. Doerim da ik dit. Dadieromdomdoetiktik. Tik tik.

De kraan in mijn ogen schakelt uit.

Het is op. Ik ben op. Voorlopig.

Ik ga op de wc zitten. Ik steun mijn ellebogen op mijn knieën, mijn hoofd op mijn handen. Mijn hoofd klopt en doet pijn. Zo zit ik een halfuur, een uur, uren? Ik sta op en vind mezelf al snel terug in bed, de kleren nog aan. Ik val in slaap. Ik droom over de deur. Ik sta in de kuil. In de verte hoor ik stemmen onverstaanbaar naar elkaar roepen, maar ik zie niemand. Achter de deur klinkt geruis.

Vroeger

Dama's dagboek alleen is niet toereikend voor Dama's verhaal, dat zoals alle verhalen is geworteld in oudere gebeurtenissen. Dus we gaan nu naar een andere plaats en een andere tijd, 34 jaar eerder. Dama is nog niet geboren, maar haar tante Mirela heeft al een gezin. Een oude vrouw staat voor Mirela's deur in Neervloet.

'Ja?' vraagt Mirela als ze de deur opent. De vrouw kijkt Mirela nieuwsgierig en onderzoekend aan voor ze begint te praten.

'Dag, Mirela.' Mirela kijkt wat achterdochtig naar deze vrouw die ze niet kent, maar die wel haar naam kent.

'Wat wilt u?'

'Je kent me niet, maar ik ben je oudtante, Esbeth Vlek – een tante van je moeder.'

'Vlek...' Mirela kijkt nadenkend. Die naam komt haar bekend voor, maar ze is vergeten waarvan.

'Ik kom voor... familie zaken.'

Mirela's gezicht ontdooit.

'Ik heb nooit geweten dat ik een oudtante had. Ma heeft me nooit iets gezegd. Zij was wees... Maar, kom binnen.'

'Wat een groot huis,' zegt de oude vrouw met een broze stem wanneer ze de villa stapje voor stapje binnenloopt. Samengeknepen lachogjes en een warme lach liggen op haar gerimpelde gezicht. Het huis heeft een kubusvorm en is vol wit en glas en rode diagonalen, zowel van buiten als van binnen.

Binnen galmt het, het geluid nauwelijks ondervangen door de weinige meubels en het weinige textiel.

‘Ik speculeer in vastgoed,’ zegt Mirela Born trots. ‘Ik heb het drie jaar geleden samen met mijn man gekocht.’

Haar man Ransois is op zijn kantoor in Overvloed. De tweeling ligt boven te slapen. Mirela hoopt dat dat zo blijft.

‘Maar kom, ga zitten.’ De oude vrouw knikt en laat zich voorzichtig op een magere designstoel zakken, al is er ook een diepe, witleren bank in de zitkamer. Mirela besluit er niks van te zeggen.

‘Ik ben al 92 jaar, kind, en daar ben ik trots op – ik heb dat helemaal zelf gedaan. Ik woon nog zelfstandig in het huis van wijlen mijn man.’ Ze kijkt even naar boven met de lach nog op haar lippen.

‘Wilt u thee, bruinsap?’

De vrouw schudt haar hoofd. ‘Ik kom hier niet voor sap of thee, lieve. Ik kom hier omdat ik oud ben en er binnenkort niet meer ben. Je kunt het lot lang tarten, maar niet voor eeuwig.’

Dan kijkt ze Mirela aan. Haar blik wordt opeens zorgelijk. Haar handen op de leuning trillen, net als haar lippen.

‘Ik ben hier om je te waarschuwen, kind. Het gaat om mijn neefje, Jant. Jant Vlek. Hij doet zaken met je broer Klas.’

‘Ik meende de naam Vlek al eens gehoord te hebben, ja.’

‘Hij heeft zijn uitgeverij aan je broer verkocht.’

‘Inderdaad. Ik weet het weer.’

‘Ik weet dat jij en Klas veel contact met elkaar hebben, Mirela. Eens zul jij die man ook tegenkomen, daar ben ik zeker van. Maar, mijn lieve kind, ik smeed je, doe geen zaken met Jant, hij is ronduit gevaarlijk.’

‘Ik ben altijd voorzichtig, mevrouw, zeker wanneer ik zaken doe. Maar wat is er met deze Jant? En weet mijn broer hiervan?’

De oude vrouw kijkt naar de grond en schudt zachtjes haar hoofd. ‘Dat – kan ik helaas niet zeggen.’

‘Is dat waarom u hier bent gekomen, voor deze waarschuwing?’ (Een korte pauze tussen ‘deze’ en ‘waarschuwing’ geeft aan waar Mirela nog net het woord ‘vage’ heeft kunnen inslikken.)

‘Ik weet niet of je er iets mee zult doen, maar ik hoop voor je dat je het goed zult onthouden. Het is belangrijk.’

‘Ik zal het onthouden.’

De oude vrouw zwijgt en blijft naar de grond staren. Even denkt Mirela dat ze in slaap is gevallen, maar dan spreekt ze weer.

‘Wist je... dat je drie tantes hebt gehad? Zussen van je moeder?’

‘Nee, mijn moeder was enigst kind. Zei ze.’

‘Ik denk dat je moeder niet van hen afwist. Ze zijn lang voor haar geboorte al overleden.’

‘Waarom vertelt u me dit?’

‘Kleine Jabon, Judin en Evin.’ De oude vrouw lacht bij de herinnering. Dan slaakt ze een zucht.

‘Ze zijn niet oud geworden. En zij waren niet de enigen. Er rust een vloek op onze families, Mirela. Op familie Vlek, op familie Larixboom... op familie Born.’

Mirela weet niet wat ze met dit verhaal aan moet. Is de oude vrouw misschien dement? Ze blijft zwijgen en wacht tot de vrouw verder zal praten. In plaats daarvan slaat de babyfoon aan. De tweeling.

‘Heeft u een moment?’

‘Ik – doe geen moeite kind, ik laat mezelf uit.’ De oude vrouw staat op en loopt naar de deur.

Mirela blijft even weifelend staan en loopt dan de trap op.

Nog geen jaar later sterft Esbeth Lork, née Vlek.

Dama's dagboek

Mijn dagen zijn altijd tijdloos. Een aaneenschakeling van waken en dromen, wachten, eten, naar de wc gaan. Soms moet ik naar de winkel. Ik verstop dan mijn hoofd in de hoodie, probeer onzichtbaar te zijn, stil. Pak snel wat ik nodig heb, betaal en ga snel weer door de kou naar huis. Mijn verwarming staat laag, mijn huis is koud. Het duister van buiten dringt naar binnen. Ik doe geen lampen aan. Ik eet en drink weinig en zonder smaak. Mijn lichaam blijft zich voeden en blijft uitscheiden, blijft mijn benen bewegen en mijn handen besturen. Maar de echte Dama is ergens anders, gevangen in een ruimte zonder sterren en planeten, zonder temperatuur, zonder geluid, met de wereldse film als een droom. Deze droom wisselt af met andere dromen. Over de kuil met de deur in het bos, over de man.

Soms staat de man voor me, in de kleine woonkamer. Zijn kleren zijn van een stof en een snit uit een andere cultuur of een andere tijd; hier en daar strak, op andere plaatsen pofferig, bezet met rijen zwarte knopen, zijn laarzen hoog maar modieus. Zijn gezicht is nog steeds onzichtbaar achter het sliertige haar. Op het eerste gezicht lijkt hij oud, maar bij nadere beschouwing is zijn leeftijd onduidelijk. Door zijn uiterlijk en zijn vreemde manier van bewegen, zou ik bang voor hem moeten zijn, maar ik voel alleen warmte. Ik voel me veilig bij hem, alsof hij me beschermt tegen nog onzichtbare monsters achter de

deuren, ramen en muren. Het is alsof ik hem ken, alsof hij me begrijpt, alsof hij de enige is die me kan troosten. Hij geeft een gevoel van hoop. Hij praat nooit, maar zegt toch: 'Hou vol, straks wordt alles anders.'

★

CODEPOST 21 januari 1519 / Thoman Born >
Dama Zaliger

12:38

Dama, ik heb een bijzonder voorstel voor je. Het is niet iets om via codepost te bespreken. Kun je zo snel mogelijk contact met me opnemen? Dan maken we een afspraak en kan ik je rustig uitleggen waar het om gaat. Je oom Thoman.

Oh, ik weet van je dromen. Wees niet bang, ik kan uitleggen waarom je ze hebt.

Na een eerste schok staar ik met gemengde gevoelens naar het bericht dat ik zojuist van mijn oom ontvang. Wat moet ik ermee? Weet oom Thoman echt van mijn dromen? Of was het een goede gok? Zijn vreemde bericht roept gedachten op aan jaren geleden. Ik moet zeventien geweest zijn toen tante Mirela me ook codeerde. Ik had toen pas sinds een jaar een eigen codeontvanger. 'Hoe komt ze aan mijn code?' dacht ik toen, 'en waarom neemt ze contact met mij op? Ik ken haar nauwelijks.'

Van het precieze codegesprek zelf kan ik me niet heel veel herinneren. Mijn tante zal wel begonnen zijn over de gebruikelijke zaken (Hoe gaat het op school? Zit je al in je laatste jaar! Heb je al een vriendje? Wat ga je hierna doen?). Ik weet nog dat het bericht onrustig overkwam. Ze wilde met me afspreken. Ze moest iets belangrijks vertellen, iets dat niet over de codeontvanger ging.

Nee, het bericht had niet *onrustig* geleken, maar *wanhopig*. Ik had een afspraak met haar gepland in het weekend, in een café in de Universiteitswijk. En ik had het nietsvermoedend verteld aan mijn moeder. Die had boos gereageerd en me simpelweg verboden contact te hebben met mijn tante. Als reden had ze aangevoerd dat ze niet wilde dat ik betrokken zou raken bij 'dat stelletje met hun onfrisse zaakjes in de vastgoedhandel en die uitgeverij van hen'. Het had geklonken als gebazel waar iets anders achter zat, niet als een echte reden. Alsof mijn moeder zich dat had gerealiseerd, had ze mijn codeontvanger opgeëist. 'Je krijgt het terug als ik dit heb geregeld.' Ik was woest geworden, maar er was niks tegen te doen geweest. Een paar dagen later had ik mijn ontvanger weer teruggekregen.

Ik had geen contact meer gehad met mijn tante. En nog geen jaar later, in 1511, was mijn tante Mirela voor iedereen spoorloos verdwenen.

Ik leg mijn ontvanger neer, pak hem weer op. Ik kijk even naar de lucht, dan weer naar mijn ontvanger en haal diep adem. Dan roep ik mijn moeder op.

‘Dag Dama. Wat is er, waarom codeer je me?’

‘Mama?’ – ik zeg het zacht, maar de ontvanger vangt het toch op en zet het om in tekst.

Mijn moeder reageert niet.

‘Mama, oom Thoman heeft me gemaïld.’

‘Thoman?’

‘Hij wil met mij afspreken. Hij zegt dat hij een voorstel heeft. Weet jij daar iets van?’

‘Oh mijn god. Is het weer zover...’

‘Wat is er dan?’

‘Alsjeblieft Dama, zeg het af, ga niet. Ik smeeek het je. Als hij weer contact met je opneemt, wimpel hem dan af.’

‘Zeg me dan waarom!’

Een hoorbare zucht. ‘Hij... ik denk dat hij je wil betrekken bij zijn uitgeverij – dat zal hij in elk geval zeggen. Maar ze zullen je voor hun karretje spannen, Dama, een karretje vol stinkende vis.’

‘Maar –’

‘Ik verbied het je!!’ – de ontvanger vangt het harde volume op, twee uitroepetekens vormt het apparaat niet vaak.

‘Deelachtige, ik ben vijftientwintig, mama, ik ben geen kind meer! Ik bepaal zelf wel wat ik doe.’

‘Sorry meid, ik-’

‘Wat nou ‘meid’? Waarom codeer ik jou ook? Alsof ik wat aan jou heb. Stom!’

Ik gooi mijn ontvanger op de bank. Hij stuitert van de verende kussens en belandt met een verkeerd geluid op de grond.

‘Kut!’

Ik slaap slecht, woel, droom, ontwaak. Ik voel de magere man in mijn slaapkamer naar me kijken. De volgende dag codeer ik mijn oom terug (de ontvanger doet het na wat gepruts gelukkig nog), maar ik krijg geen reactie.

Familie Vlek (vanaf Gugo Vlek)

Inclusief Overvloet en Meester

Exclusief Larixboom en Lork

- 1 Gugo Vlek/Defo (*1359, †1402)
∞ Ana Verneulen (*1359, †1418)
- 1.1 Meria Meester (*1384, †1434)
∞ Piender Meester¹ (*1379, †1443)
- 1.1.1 Corelia Overvloet (*1404, †1461)
∞ Dan Overvloet (*1400, †1450)
- 1.1.1.1 Jozi Overvloet (*1428, †1461)
- 1.1.1.2 Peil Overvloet (*1430, †1461)
- 1.1.2 Nincola Meester (*1407, †1461)
- 1.1.3 Simmon Meester (*1409, †1461)
∞ Miet Mus (*1413, †1461)
- 1.1.3.1 Tonnis Meester (*1452, †1461)
- 1.2 Jomanna Meester (*1385, †1416)
∞ Willam Meester¹ (*1377, †1408)
- 1.2.1 Adie Meester (*1404, †1461)
- 1.2.2 Ranna Meester (*1405, †1461)
- 1.3 Jomannes Vlek (*1387, †1477)
∞ Casandra (*?; vermist 1413)
- 1.3.1 Wilham Vlek (*1411, †1461)
- 1.3.2 Fernand Vlek (*1411, †1461)
- 1.4 Geradus Vlek (*1388, †1400)
- 1.5 Pentonella Larixboom (*1389, †1431)
∞ Anfred Larixboom (*1368, †1442)
- *Familie Larixboom*
- 1.6 Mima Vlek (*1391, †1461)

- 1.7 Esbeth Lork (*1393, †1484)
 ∞ Lodger Lork (*1383, †1461)

→ *Familie Lork*

- 1.8 Fedik Vlek (*1397, †1407)
1.9 Karre Vlek (*1399, †1445)
 ∞ Rira Roos (*1400, †1431)
1.9.1 Jant Vlek (*1431, †1509)
1.10 Atonius Vlek (*1401, †1461)
 & Beren Ester (*1390, †1461)

¹ Piender en Willam Meester zijn broers

Familie Lork

Zie ook: familie Vlek

- 1 Lodger Lork (*1383, †1461)
∞ Neera Kiff¹ (*1384, †1410)
- 1.1 Jeames Lork (*1409, †1461)
∞ Wedelien ter Burcht (*1416, †1461)
- 1.1.1 Petter Lork (*1437, †1461)
& Anhie Depond (*1430, †1461)
- 1.1.2 Steff Lork (*1439, †1461)
- (1) ∞ Esbeth Vlek² (*1393, †1484)
- 1.2 Jonan Lork (*1427, †1461)
- 1.2.1 Marek Lork (*1444, †1461)
- 1.3 Wicco Lork (*1430, †1461)
- 1.4 Sylvia Lork (*1433, †1461)

¹ eerste huwelijk van Lodger Lork

² tweede huwelijk van Lodger Lork

Vroeger

Mirela's oudtante Esbeth werd in 1393 in Overvloed geboren als jongste dochter van Ana en Gugo Vlek. Het meisje groeide uit tot een jonge vrouw die meer haar eigen weg koos dan haar oudste zussen Jomanna en Meria. Ze werd een slimme vrouw, maar niet zo pienter als haar twee andere zussen Pentonella en Mima. Ze werd ook een persoon die duidelijk de meeste warmte uitstraalde binnen het gezin. Ze werd verpleegster in het ziekenhuis in Overvloed, waar ze bij patiënten en collega's bekend stond als een zachtaardige en behulpzame moederfiguur. Haar psychologische inzicht bleek groot en daarom werd ze door haar superieur, de van oorsprong Bloklandse psychiater Lodger Lork, naar de Universiteit van Overvloed gestuurd. Hier volgde ze door het ziekenhuis betaalde avondcursussen psychologie en behaalde al snel een certificaat. In 1425 werd ze hoofdzuster. Haar karakter veranderde er niet door. Ze bleef een steun voor patiënten en een warme, bescheiden medewerker.

En nu, op 31 augustus 1426, staat ze in een grote kamer vol mensen. Enkele uren geleden is ze Esbeth *Lork* geworden. En Lodger is geen weduwnaar meer. Naast haar staat Lodgers zeventienjarige zoon Jeames, uit het eerdere huwelijk in Blokland. Ze zullen kort met z'n drieën in dit huis wonen, tot Jeames het huis uit gaat, uit dit huis waar vaak Bloks wordt gesproken, net als nu op de bruiloftsdag.

Nogal wat familieleden van Lodger hebben voor deze gelegenheid een lange boot- en koetsreis achter de rug en blijven de komende dagen in het land.

Esbeth kijkt de kamer rond. Zo veel mensen. Voor háár. Ze voelt zich er niet zo gemakkelijk bij. Even denkt ze dat Gugo, haar vader, als een koning in een grote fauteuil zit en met strenge blik naar de pratende, drinkende en etende massa kijkt, en dat haar moeder Ana naast hem zit op een kleinere stoel, haar hand op de leuning afgedekt door zijn grote hand. Maar ze zijn al jaren geleden gestorven – haar vader toen ze negen was, haar moeder toen ze vijftientig was. Maar het maakt niet veel uit, ze voelt hun zware aanwezigheid nog steeds in de twee mensen die daar wél zitten: haar oudste broer Jomannes, even statig als zijn vader, maar anders dan hem met een afwezige, onzekere blik in zijn ogen, en haar zus Meria. Op de achtergrond klinkt zacht de vleugel vanuit de kleine salon.

Meria's kinderen en de kinderen van hun overleden zus Jomanna, inmiddels allemaal volwassen, staan in een kliekje bij elkaar aan een statafel en praten en lachen hard en geanimeerd, onbewust etend en drinkend. In hen is de geest van Gugo en Ana in elk geval niet aanwezig.

Esbeths jongste twee broers staan aan een andere statafel en praten zo te zien serieus (ernstig, alles is altijd ernstig) en in goed Bloks met enkele mannelijke familieleden of vrienden van Lodger.

Een Lork-man gebaart naar Jeames. Jeames gebaart terug en zegt dan tegen Esbeth: 'Excuseert u mij; mijn goede oom roept me.' Hij loopt bij haar vandaan. Esbeth blijft om zich heen kijken en ziet dan haar zus Mima. Mima kijkt naar een van de weinige jonge vrouwen uit de door Lodger gekozen groep genodigden. Deze onbekende jonge vrouw draagt nu een strakke jurk, maar kwam eerder op de dag aan op een fiets, gekleed in een fietspak met pofbroek die haar benen van elkaar scheidden. Niemand had er wat van durven zeggen. Nu kijkt Esbeths zus naar de plaats waar de kuiten moeten zijn, dan omhoog naar de dijen van de onbekende vrouw. Esbeth loopt naar de hoek toe waar Mima staat. Betrapt kijkt Mima haar aan. Esbeth glimlacht, en dan moeten ze allebei grinniken. Dan valt Mima's lach weg. 'En nu,' zegt ze, 'is ook mijn jongste zusje getrouwd, en ben ik officieel een oude vrijster.'

'Mima, niemand verwacht van je dat je gaat trouwen.'

'Nee, maar het zal desalniettemin een nieuwe schandvlek zijn. Na Pentonella. Maar ach, wat zeur ik, het is jouw feest, en ik ben blij voor je, zuster. Ik meen het werkelijk.' Ze lacht.

Even kijken ze samen naar de massa mensen, beiden verdiept in gedachten aan hun zus Pentonella.

'Je bent niet de enige die Nella mist, Mima.'

'Meer dan vijf jaar heeft ze daar verbleven, Beth, vijf jaar! Vijf jaar opgesloten.'

‘En we hebben haar bezocht, meer konden we niet doen.’

‘En wij waren de enigen. Wat moet ze zich eenzaam hebben gevoeld. En nu ze door Anfred weer gezond van geest is verklaard, zit ze bij hem opgesloten.’

‘Maar dat is toch beter, Mima.’

‘Ik vertrouw die man niet. Hij is net als onze broers en als Meria, altijd dat geteem over manieren en aanpassen. De laatste keer dat ik hem zag bleef hij maar doordreinen over wat het betekent om een goede vrouw te zijn. En dan dat gevlj van hem bij onze broers...’

‘Stil, Mima. Spreek niet zo hard, je raakt zo in de problemen. Speel het spel van die mannen toch mee.’

‘Nee, Beth, dat weiger ik. Ik wil niet eindigen als Nella, ik laat hen mij niet breken. Ik weiger.’

Ze zwijgen en kijken samen naar hoe een van Lodgers broers tot stilte maant en aankondigt dat de vloer vrij moet worden gemaakt van de statafels om te kunnen dansen, en dat de gasten tijdelijk naar de salon kunnen.

Dama's dagboek

Af en toe ga ik het bos in. Het ligt vlak bij mijn kleine bovenwoning in het noorden van de wijk Valwoud: ik hoef alleen de straat uit te lopen en het pad te volgen dat het bos inloopt. Elke keer bezoek ik de kuil met de deur. Ik raak de deur aan, ik luister naar de geluiden erachter.

Vandaag is het bos leeg en koud. De enige vogeltjes die ik vanuit de kuil hoor en na enig zoeken ook zie, zijn een paar druk piepende staartmeesjes. Ik weet dat het bos verder ook moet leven, maar het voelt allemaal dood: de skeletten van de bomen, de rottende bosgrond, zelfs de groene hulst.

Ik haal mijn hand door de natte vermolmden bladeren. Als ik goed kijk zie ik daar wel beweging: pissebedden en van die witte, springende puntjes – mijn broer zou vast weten wat dat zijn. Ik loop de kuil uit, maar ben nauwelijks weer boven, of ik struikel over een onder de bladeren verborgen tak. Ik klap voorover en mijn hoofd raakt hard een afgebroken tak aan de stam van een eik. Ik voel de klap en dan een duizeling en val op de grond.

Ik richt mijn hoofd op. Ik lig aan de rand van de kuil en kijk naar de deur beneden. Iets klopt er niet. De lucht is dik, alle bewegingen lijken vertraagd. De bomen deinen bijna onzichtbaar heen en weer en lijken te huilen. Het is geen geluid – geluid lijkt er niet meer te zijn – maar meer een gevoel. De tinten bruin en groen

en geel en rood en grijs lijken door elkaar gesmeerd te zijn, losgemaakt van de entiteiten waartoe ze behoorden. En dan zie ik mezelf, naast de deur. De andere ik kijkt mij aan en schudt het hoofd, terwijl het met de armen gespreid voor de deur gaat staan, alsof het de toegang wil beschermen – of, of mij wil tegenhouden erheen te gaan. Dan snap ik dat ik droom, maar vlak voor ik bijkom knalt er een pijnlijk hard geluid dwars door mijn hoofd. Ik klem mijn oren dicht, maar het helpt niet. Ik knijp mijn ogen dicht, maar toch zie ik het felle blauwe licht dat een grote, zwevende bol onthult, waar mijn blik niet op kan scherpstellen. Uit deze wazige bol steken grote tentakels als van een slak, die zacht pulseren. Dan schiet er een balk uit de bol naar voren en raakt me hard tegen het hoofd.

Wanneer ik bijkom voelt mijn hoofd alsof het ontploft. Ik open mijn ogen en zie dat ik aan de rand van de kuil lig. In de kuil is behalve de deur niks bijzonders te zien. Het is zacht gaan regenen. Met moeite krabbel ik overeind. Ik voel aan mijn hoofd en ontdek een flinke wond waar het bloed samen met het regenwater van mijn gezicht stroomt.

Ik loop naar huis en douche me. Ik droog me af en plak verband op de wond. Ik ga op de bank liggen, staar naar het plafond en val niet in slaap. Dan hoor ik de ontvanger.

CODEPOST 20 februari 1519 / Pom Zaliger > Dama
Zaliger

12:14

Ha Daam, we zoeken een assistent die kan helpen met ons veldwerk voor de Zoute Leng. Sanda is ziek. Je hoeft alleen te kijken in welke fuiken iets zit en deze voor ons te merken met vis, kreeft, geen vis of kreeft, en de fuiken zonder vis en kreeft ontdoen van eventuele andere beestjes, en nog wat van dat soort klusjes. Dat scheelt Rikart en mij veel werk en dan kunnen wij ons richten op het determineren en meten. Ik weet dat je het fijn vindt, of vond, om in de natuur te werken, dus vandaar.

12:15

O ja, je krijgt er zelfs voor betaald!

20:02

Hoe gaat het nu me je, Daam? Eerlijk gezegd schrok ik wel toen ik je dinsdag bij mama zag. Je weet dat je nee mag zeggen op mijn voorstel, hè? Maar we moeten het wel snel weten, zodat ik verder kan kijken als je het niet wilt. Ik denk aan je.

/ Dama Zaliger > Pom Zaliger

23:23

Ik doe het. Dank je.